

בעניין:

1. אבו שעבאן _____ ת.ז. _____, חלחול – אלח'ליל (חברון)
2. אבו שעבאן _____ ת.ז. _____, חלחול – אלח'ליל (חברון)
3. אבו שעבאן _____ ת.ז. _____, חלחול – אלח'ליל (חברון)
4. **המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע.ר.**
ע"י ב"כ עוה"ד עביר ג'ובראן (מ.ר. 44346) ו/או יוסי וולפסון (מ.ר. 26174) ו/או יותם בן הלל (מ.ר. 35418) ו/או חוה מטרס-עירון (מ.ר. 35174) ו/או סיגי בן-ארי (מ.ר. 37566) ו/או ענת קדרון (מ.ר. 37665)
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נגד -

1. **המפקד הצבאי בגדה המערבית**
  2. **אלוף פיקוד דרום**
  3. **שר הפנים**
  4. **מדינת ישראל**
- המשיבים**

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיבים והמורה להם לבוא וליתן טעם:

- א. מדוע לא יינתן לעותר 1 היתר כניסה לישראל, לצורך מעברו מעזה לביתו ומשפחתו שבגדה המערבית.
- ב. מדוע לא יודיעו המשיבים כי העותר 1 יכול לקבל מענה לפנייתו במת"ק הקרוב לביתו באלח'ליל – חברון, וכי יציאתו לחו"ל ושובו לגדה המערבית יוכלו להיעשות דרך מעבר הגבול בגשר אלנבי.

בקשה לדיון דחוף

בית המשפט מתבקש לקבוע דיון דחוף לשמיעת העתירה. זאת לאור תנאי החיים הגרועים בהם חי העותר ברצועת עזה, ומצבו הנפשי ההולך ומידרדר בשל שהייתו הכפויה שם, רחוק מביתו ומשפחתו שבגדה המערבית.

העותר, בן 20 שנה כיום, חי בגדה המערבית 17 שנה, מרבית חייו.

באוגוסט 2005, בעקבות ריב שפרץ בין העותר לאביו, העותר 2, ברח הצעיר מבית הוריו שבעיר לחול לרצועת עזה. העותר סבר כי לכשיירגעו הרוחות, ישוב לבית הוריו. לא עלה בדעתו כי ייתקל בבעיות כלשהן בחזרתו לגדה המערבית.

קרובי משפחתו של העותר ברצועת עזה סירבו לקבלו בבתיהם, שכן אין זה מקובל בחברה שם שגבר יתגורר באותו בית בו מתגוררות בנות רווקות, אף אם מדובר בקרוב משפחה.

כמה ימים לאחר מעברו לרצועת עזה, התחרט העותר על מעשיו, ביקש סליחה מאביו וביקש לחזור לביתו בגדה המערבית.

בקשותיו הרבות של העותר לשוב לגדה המערבית, דרך ישראל, שהוגשו במשך יותר משנה, סורבו על ידי המשיבים ללא הנמקה ברורה.

העותר נשאר בעזה חודשים תמימים ללא קורת גג. רק לאחרונה איפשר לו דודו לישון בחדר קטן שנועד לשמש בעתיד כחנות, ללא מיטה או ריהוט וללא אמצעי מחיה בסיסיים. העותר מנסה להתקיים מעבודות מזדמנות. הוא מתקיים בקושי. יש ימים בהם הוא נרדם על המזרן שעל הרצפה כשהוא רעב.

העותר מבקש לחזור לביתו, לחייו הקודמים, לסביבה המשפחתית והחברתית התומכת והעוטפת, לחיים שהיו לו בחלחול שבגדה המערבית.

הנימוקים לעתירה, הן בחלק העובדתי והן בחלק המשפטי, מהווים חלק בלתי נפרד מבקשה זו.

ואלו נימוקי העתירה

לְאִישׁ אֶחָד הָיוּ שְׁנֵי בָּנִים. אָמַר הַצֶּעִיר אֶל אָבִיו: 'אָבָא, תֵּן לִי אֶת חֶלֶק הַרְכוּשׁ הַמְּגִיעַ לִי.' וְאָמְנָם חֶלֶק לָהֶם אָבִיהֶם אֶת הַנְּכָסִים. לְאַחַר יָמִים לֹא רָבִים אָסַף הַבֶּן הַצֶּעִיר אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ וַיֵּצֵא אֶל אֶרֶץ רְחוֹקָה וְשָׂם בָּזָבֹז אֶת רְכוּשׁוֹ בְּחַיֵּי הוֹלְלוֹת. אַחֲרַי שְׁבָזָבֹז אֶת הַכֹּל בָּא רָעַב חֲזָק עַל אוֹתָהּ אֶרֶץ וְהוּא הֵחַל לְסַבֵּל מִחֲסוֹר. הֵלֵךְ לְהִסְתַּפֵּחַ אֶל אֶחָד מִתּוֹשְׁבֵי הָאֶרֶץ הַהִיא וְהֵלָה שָׁלַח אוֹתוֹ לְרַעוֹת חֲזִירִים בְּשָׂדוֹתָיו. שָׂם הַשְּׂתוֹקֵק לְמַלֵּא אֶת בִּטְנוֹ בְּחֲרוֹבִים שְׂאֵכְלוּ הַחֲזִירִים, אֲלָא שְׂאִישׁ לֹא נָתַן לוֹ. כְּשֶׁעָשָׂה חֲשָׁבוֹן נֶפֶשׁ אָמַר, 'כִּמָּה מְשָׂרְתִים שְׂכִירִים שֶׁל אָבִי יֵשׁ לָהֶם לְחֵם בְּשֶׁפַע וְאֲנִי גוֹזֵעַ כָּאֵן בְּרָעַב! אֶקוּם וְאֵלֶךְ אֶל אָבִי וְאֶמַר לוֹ: אָבָא, חֲטָאתִי לְשָׂמִים וְלָךְ. אֵינְנִי רָאוּי עוֹד לְהִקְרָא בְּנֶךְ. שִׂים אוֹתִי כְּאֶחָד מִשְׂכִּירֶיךָ.' הוּא קָם וְהֵלֵךְ אֶל אָבִיו. בְּהִיּוֹתוֹ עוֹד רְחוֹק רָאֵהוּ אָבִיו וְנִכְמְרוּ רַחֲמָיו עָלָיו. הוּא רָץ אֵלָיו וְנִפְּלַעַל צוֹאָרָיו וְנִשְׁקָ לוֹ. אָמַר לוֹ הַבֶּן, 'אָבָא, חֲטָאתִי לְשָׂמִים וְלָךְ וְאֵינְנִי רָאוּי עוֹד לְהִקְרָא בְּנֶךְ.' אֵךְ הָאֵב אָמַר לְעַבְדָּיו, 'הִבִּיאוּ מֵהָר אֶת הַגְּלִימָה הַנְּאַה בְּיֹתֵר וְהִלְבִּישׁוּהוּ, שִׂימוּ טַבַּעַת עַל יָדוֹ וְנַעֲלִים לְרַגְלָיו, הִבִּיאוּ אֶת הָעֵגֶל הַמְּפֹטֵם וְשִׁחְטוּ אוֹתוֹ וְנִאֲכַל וְנִשְׂמַח, כִּי בְּנִי זֶה הִיָּה מֵת וְהִנֵּה חָזַר לְחַיִּים, אֲבָד וְהִנֵּה נִמְצָא.' וְהֵם הֵחִלוּ לְשִׂמְחָה. (הבשורה על פי לוקאס, הברית החדשה, טו 11-24).

התשתית העובדתית

1. העותר 1 (להלן: **העותר**), יליד 7.5.1986, תושב השטחים הכבושים.
2. העותרים 2 ו-3 הם הוריו של העותר (להלן: **ההורים**), תושבי השטחים. העותר 2 עובד כמורה נהיגה מאמצע שנות ה-70. העותרת 3 עקרת בית.
3. העותר 4 (להלן: **המוקד להגנת הפרט או המוקד**) הוא ארגון הפועל לקידום זכויות האדם בשטחים הכבושים.
4. המשיבה 4 מחזיקה בשטחי הגדה המערבית ורצועת עזה תחת תפיסה לוחמתית.
5. המשיבים 2-3 אחראים על הוצאת היתרי כניסה לישראל לצורך מעבר מרצועת עזה לגדה המערבית. המשיב 3 הוא בעל הסמכות, אותה האציל למשיב 2.

העובדות

6. העותרים 2 ו-3 נישאו בשנת 1972. לבני הזוג נולדו שמונה ילדים. העותר הינו הצעיר בבניהם (להלן: **משפחת העותר**).
- העתק מחוזה הנישואין מצורף ומסומן ע/1.
7. עד שנת 1987 התגוררה משפחת העותר ברצועת עזה. באותה שנה עברה המשפחה כולה להתגורר בחלחול שבגדה המערבית. העותר היה אז כבן שנה. האב בנה את חייו בחלחול והמשיך לעסוק במקצועו, הוראת נהיגה, בעיר חלחול.
  8. בשנת 1990 שינו בני הזוג, העותרים 2 ו-3, את מענם הרשום מרצועת עזה לחברון. שינוי המען עודכן גם לגבי ילדיהם שהיו רשומים אז בספח תעודות הזהות שלהם, כולל העותר.
- העתק מתעודת הזהות של האב מצורף ומסומן ע/2.
- העתק מתעודת היושר של העותר 2, ממשד הפנים וביטחון לאומי, צפון אלחיליל - חברון, הרשות הפלסטינית, מיום 18.5.05, לצורך חידוש הרישיון של בית ספר אלגיונידי לנהיגה, מצורף ומסומן ע/3.
9. בשנת 1992 החליטה האם, העותרת 3, לחזור עם ילדיה לרצועת עזה ולחיות שם תקופה מסוימת. באותה שנה עדכנה העותרת 3, כמתחייב, את המען הרשום שלה לעזה, ובאופן אוטומטי עודכן המען הרשום עבור כל ילדיה שהיו רשומים אז בספח תעודות זהותה.
  10. בין השנים 1992–1994 המשיכו האם וילדיה לבקר לעיתים קרובות בגדה המערבית, שם התגורר בעלה, אבי הילדים, העותר 2. גם האב ביקר אצל משפחתו ברצועת עזה.

11. בשנת 1994 חזרו האם וילדיה, כולל העותר, להתגורר בחלחול שבגדה המערבית.

העתק מאישור של ראש עיריית חלחול, ד"ר זיאד אבו יוסף, מיום 27.5.06, על מגורי העותר 2 בחלחול מזה שמונה עשרה שנה, ועל כך שבנו העותר התגורר יחד איתו בביתו, מצורף ומסומן **ע/4**.

העתק מטופס הבקשה לביטוח הבריאות של האב בקליניקה בחלחול, מיום 4.5.04, בה מופיעים העותר והעותרת 3 כנלווים, מצורף ומסומן **ע/5**.
העתק מדרישת תשלום מחברת החשמל אלחיליל – חברון לעותר 2, מצורף ומסומן **ע/6**.

12. סמוך לאחר מעברה לגדה המערבית, סבלה העותרת 2 מהתמוטטות עצבים, דבר שמנע ממנה להגיע ולעדכן את המען הרשום, שלה ושל הילדים, לעיר חלחול, בספח תעודת זהותה.

13. העותר למד בבית ספר יסודי בגדה עד שנת 1999. בשנת 2000 החל העותר לעבוד במוסד אלוופא בעיר חלחול כפחח רכב, והמשיך בעבודתו שם עד אמצע שנת 2005.

העתקים מתעודות סיום לימודיו בכיתות ד-ו ממשרד החינוך הפלסטיני ברמאללה מצורפים ומסומנים בהתאמה **ע/7-9**.
העתק מאישור מר _____ בדר, הבעלים של מוסד אלוופא, חלחול – אלחיליל (חברון), על עבודת העותר אצלו מצורף ומסומן **ע/10**.
העתק מתעודת אבטלה לעותר מהאיחוד הכללי של נציבות העובדים בפלסטין, נפת אלחיליל (חברון), מיום 4.7.05, מצורף ומסומן **ע/11**.

14. ילדיה של העותרת 2 אשר היו רשומים בספח תעודת הזהות שלה, שינו את המען הרשום שלהם בעצמם כשהגיעו לגיל 16 וקיבלו תעודות זהות שבהן מען רשום מעודכן. ואילו העותר, אשר היה בן 14 כשהטילו המשיבים הקפאה על נושא עדכון המען הרשום, לא הצליח לעדכן את מענו הרשום.

נסיבות מעברו של העותר מהגדה המערבית לרצועת עזה

15. בחודש אוגוסט 2005 עבר העותר מהגדה המערבית לרצועת עזה. מעברו זה בא כתוצאה מריב עם אביו, העותר 2. העותר, שהיה אז כבן 19, צעיר כעוס ונמהר, פנה למחסום ארז (מרחק נסיעה קצרה מעירו) ושכנע את החיילים להתיר את כניסתו לרצועת עזה. לא עלה בדעתו אז עד כמה קשה יהיה לחזור בו ממהלך פזיז זה, ועד כמה תהא הדרך חזרה הביתה חסומה בפניו.

16. כדרך העולם, לא חלף זמן רב עד שהעלם התחרט על המריבה ועל נטישת הבית, וביקש לחזור לחיק משפחתו בגדה המערבית. הוא יישר את ההדורים עם אביו, והחל במאמצים לשוב הביתה. אבל הדרך חזרה נתגלתה כחסומה. פלסטיני המבקש להיכנס לישראל, בדרכו מרצועת עזה לגדה המערבית, צריך להגיש בקשה לצורך כך, בקשה המועברת למשיבים באמצעות הוועדה האזרחית הפלסטינית בעזה. כך עשה העותר, ושב ועשה, אולם כל בקשותיו לקבלת היתר כניסה לישראל, לצורך מעברו לגדה המערבית, סורבו.

17. לא זו אף זו, בני משפחתנו של העותר המתגוררים ברצועת עזה לא הסכימו לקבלו בבתיהם. זאת בשל היותו צעיר ורווק, שכן אין זה מקובל בחברה שם כי גבר ישהה באותו בית בו מתגוררות צעירות רווקות, אף אם מדובר בבן משפחה.

18. פעמים רבות מצא עצמו העותר ברחובות עזה ללא קורת גג, ורק לאחרונה הסכים דודו לאפשר לו ללון בחדר קטן, חסר ריהוט, שאמור לשמש בעתיד כחנות.

העותר מתקיים כיום בקושי רב, ואף מתקשה למצוא את פת לחמו היומי. הוא מתפרנס מדי פעם מעבודות מזדמנות ברצועה. לאור המצב השורר שם, עבודות שכאלה קשה מאוד למצוא. לא פעם הוא עולה על יצועו כשהוא רעב.

פניות המוקד להגנת הפרט אל המשיבים

19. ביום 31.5.06 סורבה עוד אחת מבקשותיו של העותר להיתר כניסה לישראל לצורך מעברו לגדה – בקשה שהוגשה ביום 29.5.06.

העתק מהבקשה להיתר כניסה לישראל לצורך מעברו של העותר לגדה מצורף ומסומן ע/12.

20. זמן מה לאחר מכן, פרצו אירועי הקיץ ברצועת עזה ובלבנון, הסגר הוחרף, והעותר המתין לרגיעה מסוימת בטרם ישוב ויפנה בבקשה להיתר מעברו.

לאחר שהסגר על רצועת עזה רוכך במקצת, פנה העותר שוב ביום 29.8.06 אל המת"ק הפלסטיני, והגיש בקשה חדשה להיתר כניסה לישראל לצורך מעברו לגדה.

העתק מהבקשה להיתר כניסה לישראל מיום 29.8.06 מצורף ומסומן ע/13.

21. ביום 30.8.06 ביקש נציג המת"ק הישראלי מנציג המת"ק הפלסטיני, למסור לו את מספר הטלפון האישי של העותר. העותר מסר לנציג המת"ק הפלסטיני כי אין ברשותו מכשיר טלפון.

22. ביום 31.8.06 מסר המת"ק הישראלי בארז לנציג המת"ק הפלסטיני כי בקשתו של העותר סורבה גם הפעם.

23. ביום 17.10.06 פנה המוקד להגנת הפרט אל מחלקת הדין הבינלאומי במפקדת הפרקליט הצבאי הראשי (להלן: **דבל"א**), וביקש את התערבותם בעניין מתן היתר לעותר לכניסה לישראל לצורך מעברו מעזה לגדה המערבית. המוקד הלין על דרישת המת"ק הישראלי בארז לקבל את מספר הטלפון האישי של העותר, היות שהרשויות הישראליות מסרבות, באופן גורף, למסור למבקשים תשובות ישירות אודות בקשותיהם.

העתק מפניית המוקד מיום 17.10.06 מצורף ומסומן ע/14.

24. ביום 26.10.06 המוקד במכתב אל תת אלוף מנדלבלית, הפרקליט הצבאי הראשי, וביקשו לבטל את ההנחיה לפיה כל פלסטיני המגיש בקשה במת"ק הפלסטיני, או הפונה למת"ק דרך

ארגון זכויות אדם, נדרש למסור את מספר הטלפון האישי שלו, היות שמדובר בהנחיה בלתי סבירה ושרירותית.

הציניות שבהנחיה בולטת במיוחד לאור הסירוב העיקש של מת"ק ארז לקבל בקשות או למסור תשובות באופן ישיר לתושבים הפלסטינים עצמם. המוקד להגנת הפרט פנה לא פעם לרשויות המת"ק בבקשה, שלפחות כאשר הפונה הפלסטיני מוסר מספר טלפון או פקס למענה, תימסר לו התשובה ישירות. הרשויות סירבו בתוקף להצעה זו. והנה, לפתע, מסירת מספר הטלפון (שלא ייעשה בו כל שימוש למתן תשובה) הופכת לתנאי בל-יעבור!

העתק מפניית המוקד מיום 26.10.06 מצורף ומסומן ע/15.

25. ביום 29.10.06 התקבלה תשובה מדב"א, ולפיה הטענות שהועלו בפניית המוקד מיום 17.10.06 נמצאות בבדיקה אצל הגורמים הרלוונטיים.

העתק מהמכתב מיום 29.10.06 מצורף ומסומן ע/16.

26. ביום 5.12.06 פנה המוקד פעם נוספת אל דב"א, וציין שוב כי הדרישה לעניין מספר הטלפון הינה בלתי חוקית, שכן מדובר בפרט לא רלוונטי ובחדירה לפרטיות. ומבלי לוותר על טענה זו, מסר המוקד כי היות ובית משפחתו של העותר מצוי בגדה ולא בעזה, אין לעותר טלפון.

העתק מהמכתב מיום 5.12.06 מצורף ומסומן ע/17.

27. ביום 6.12.06 התקבלה תשובה מדב"א, לפיה העניין עדיין בבדיקה, וכי תשובה תימסר עם סיום הבדיקה.

העתק מהמכתב מיום 5.12.06 מצורף ומסומן ע/18.

28. ביום 13.12.06 התקבלה במשרד המוקד תשובה מדב"א, לפיה היות ואין לעותר מכשיר טלפון אישי, ההמלצה של דב"א הינה שהעותר יגיש בקשה חדשה, בה יציין במפורש שאין ברשותו מכשיר טלפון אישי.

בתשובה לטענות המוקד לעיל אודות הדרישה למסור מספר טלפון, נמסר כי אין כל פסול בדרישה "כחלק מהפרטים אשר המבקש היתר מעבר מעזה לאיו"ש (אשר מהווה למעשה גם היתר כניסה לישראל), נדרש למסור במסגרת הבקשה."

העתק מתשובת דב"א מיום 13.12.06 מצורף ומסומן ע/19.

29. לקראת סוף דצמבר, הגיש העותר בקשה נוספת במת"ק הפלסטיני להיתר כניסה לישראל לצורך מעברו לגדה המערבית אשר הועברה לצד הישראלי.

30. ביום 2.1.07 פנה המוקד להגנת הפרט למוקד ההומניטרי במת"ק עזה, וביקשו להנפיק היתר כניסה לישראל לעותר לצורך מעברו לגדה. שוב הלין המוקד אודות הדרישה למסור את מספר הטלפון של העותר, ושוב הדגיש כי אין ברשות העותר מכשיר טלפון אישי.

העתק מהמכתב מיום 2.1.07 מצורף ומסומן ע/20.

31. ביום 8.1.07 התקבלה במשרד המוקד תשובת מת"ק עזה, לפיה "הוחלט ע"י הגורם המוסמך לכך כי: לא תותר כניסתם לאיו"ש מהנמול[ק]ים הבאים: קריטריונית" (הטעות במקור).

העתק מהמכתב מיום 8.1.07 מצורף ומסומן ע/21.

32. מה משמעותה של תשובה לאקונית זו? כיצד זה בקשתו של בן שמרד בהוריו ומבקש לשוב כעת לביתו, אינה "קריטריונית"? המשיבים אמרו ולא יספו, ולהם פתרונים.

אולם ניסיונו המצטבר של המוקד להגנת הפרט מקל על הניחוש באשר לכוונת הכותב. דומה שמה שעמד לעותר לרועץ הוא מענו הרשום במרשם האוכלוסין, "עזה", מען שאין דבר בינו לבין מציאות חייו של העותר. נמשיך את דיונונו מתוך ניחוש מושכל זה: הרשאים המשיבים למנוע את חזרתו של העותר לביתו, אך ורק משום שבמרשם האוכלוסין מופיע בעניינו מען מוטעה, והוא "עזה"?

הליכים קודמים בנושאים קרובים

33. המוקד להגנת הפרט מטפל בשנים האחרונות בתופעה חדשה, הצוברת תאוצה ועוצמה בשטחים, שיעדה להפריד בין שני חלקי השטח האינטגרלי, היינו בין הגדה המערבית לרצועת עזה, וזאת בשני אמצעים המשלימים זה את זה.

ראשית, גירושם של פלסטינים, המתגוררים מזה שנים רבות בגדה המערבית, לרצועת עזה, אך ורק על בסיס הטענה שמענם הרשום במרשם האוכלוסין הוא ברצועת עזה, ובמקביל, מניעת חזרתם לבתיהם של פלסטינים, שביקרו מסיבה כלשהי ברצועת עזה והמתגוררים מזה שנים בגדה, רק בשל העובדה שמענם הרשום בתעודה הינו עזה.

שנית, אי-הכרה מצד ישראל, מזה כשש שנים, בשינויי מען שביצעה הרשות הפלסטינית במרשם האוכלוסין, בהתאם לסמכותה, כאשר השינוי הוא ממען ברצועת עזה למען בגדה המערבית.

34. תושבים שמענם הרשום בתעודת הזהות שונה מהמען הישן, הממשיך להופיע בהעתק המרשם שבידי ישראל, נתקלו בבעיות כה קשות, עד שהרשות נאלצה לחדול מלהפעיל את סמכותה.

35. כתוצאה ממדיניות זו נאלץ המוקד להגנת הפרט להגיש סדרה של עתירות באותו עניין, שמטרתן להגן על הזכות הבסיסית של אותם תושבים לחופש תנועה, לרבות החופש לשנות את

מקום המגורים בתוך ובין שני החלקים של השטחים, המהווים, כפי שהצהירה ישראל וכפי שנפסק בבית-משפט נכבד זה, "יחידה טריטוריאלית אחת".

36. בבג"צ 5504/03 נדון עניינו של פלסטיני בן 30, יליד עזה, אשר השתקע ברמאללה. לאחר 11 שנים בהן התגורר בקביעות בגדה המערבית, ואף נישא לתושבת רמאללה, נעצר בגשר אלנבי וגורש לרצועת עזה. אותו עותר שינה את מענו במרשם לרמאללה, אולם ישראל לא הכירה בשינוי, וגירשה אותו לעזה רק לאור המען הרשום בהעתק המרשם שבידי ישראל. משנדרש המשיב להציג את מקור הסמכות לגירושו של העותר לעזה (שכן, לא הוצא צו תיחום מגורים), בחר המשיב שלא להעמיד את עמדתו לביקורת שיפוטית ואיפשר את חזרת העותר לביתו בגדה המערבית.

37. יתר על כן, גם לאחר שהתיר המשיב את חזרתו לגדה, הוא המשיך להתנגד לשינוי המען הרשום בהעתק המרשם שבידי ישראל. במקום זאת צייד המשיב את העותר במכתב, לפיו יוכל העותר לקבל שירותים מלאים מהרשויות בגדה המערבית. העותר רשום עד היום כתושב עזה אך מתגורר בגדה המערבית.

העתק המכתב מצורף ומסומן ע/22.

38. בבג"צ 3555/05 ובבג"צ 4465/05 שוב נדון עניינם של תושבים פלסטינים שגורשו מביתם בגדה המערבית לרצועת עזה, אך ורק בשל העובדה כי לא שינו (ממילא לא יכלו לשנות) את מענם במרשם.

39. בעתירה הראשונה, בג"צ 3555/05, דובר על תושב קלקיליה מלידה, שעקב העובדה שמשפחתו מעזה במקור, נרשם מענו הרשום בכתובת פיקטיבית ברצועה. הוא נתפס על ידי משטרת הגבולות והועבר לרצועה.

40. בעתירה השנייה, בג"צ 4465/05, נדון עניינו של תושב פלסטיני שהתגורר בירחו. הוא נקלע בטעות למקום הלא נכון בזמן הלא נכון ונעצר על ידי כוחות של הצבא שביקשו לעצור אנשים אחרים. כעבור כמה ימים שבהם הוחזק במעצר, הועבר אחר כבוד לרצועת עזה.

41. בשני המקרים הנ"ל העדיף המשיב 2, לאחר הגשת העתירה, לאפשר את חזרתם של העותרים לגדה, ולא להעמיד את התזה המשפטית שלו לביקורת שיפוטית. שניהם קיבלו מכתב דומה למכתב שניתן בבג"צ 5504/03, ועד עתה הם מתגוררים בגדה המערבית, מבלי שמענם שונה.

העתק כתבה שפורסמה ב"הארץ" על העותר בבג"צ 4465/05 מצורף ומסומן ע/23.
העתק המכתב בבג"צ 3555/05 מצורף ומסומן ע/24.
העתק המכתב בבג"צ 4465/05 מצורף ומסומן ע/25.

42. בבג"צ 396/06 נדון עניינם של בני משפחה, פלסטינים תושבי הרשות הפלסטינית. העותרים, זוג הורים וחמשת ילדיהם, השתקעו בגדה המערבית בשנת 1999.

בשנת 2005 נסעה העותרת לבקר אצל הוריה ברצועת עזה. היא ובנה הקטן קיבלו היתר מעבר אך כשביקשו לחזור לביתם עם תום הביקור, סירבו המשיבים לבקשה בטענה כי המשפחה צריכה לחזור לעזה.

גם כאן ניתן ההיתר המבוקש בעקבות העתירה. במקרה זה הוסכם, כי יתאפשר לבני המשפחה לשנות את מענם למען בגדה.

העתק ההודעה של הצדדים מצורף ומסומן ע/26.

43. בבג"צ 5463/06 נדון עניינו של פלסטיני, תושב השטחים. בשנת 1991 עבר העותר להתגורר יחד עם בני משפחתו בביר נבאלה שבגדה המערבית. ביום 4.2.06 נתפס קרוב לביתו בביר נבאלה וגורש מייד לרצועת עזה, בשל העובדה שמענו הרשום הוא בעזה. בעקבות העתירה הסכימו המשיבים למתן ההיתר המבוקש לעותר.

44. בבג"צ 9951/06 נדון עניינו של פלסטיני, תושב השטחים. בשנת 1998 עבר העותר להתגורר בגדה המערבית, שם הכיר את אשתו ובנה לו משפחה. בחודש ינואר 2006 עבר העותר לרצועת עזה, דרך ישראל - עם אשתו שהייתה אז בהריון, ועם בנם בן השנה וחצי - על מנת להשתתף בהלוויית אחיו. בחודש אוגוסט 2006 ניתן אישור מעבר מעזה לגדה, דרך ישראל, לאשתו וילדו בלבד, לאור הריונה ומצבה הרפואי הקשה, והיות והמען הרשום שלה הינו טולכרם שבגדה המערבית. בקשתו של העותר להיתר סורבה.

בעקבות העתירה הסכימו המשיבים למתן ההיתר. המשיבים פועלים עתה למתן ההיתר המבוקש עבורו. העתירה עדיין תלויה ועומדת.

העתק ממכתב מטעם פרקליטות המדינה מיום 9.1.07 מצורף ומסומן ע/27.

45. הנה כי כן, באותם מקרים בהם אין טעם ביטחוני ממשי, הסכימו המשיבים, בלחץ העתירות, לאפשר את חזרתם לגדה של תושבים פלסטינים, שמענם בעזה.

46. בשלושה מקרים עמדו המשיבים על סירובם לאפשר את החזרה לגדה המערבית – בג"צ 10676/04, בג"צ 3519/05 ובג"צ 6412/06. במקרים הללו טענה המדינה לטעמים ביטחוניים פרטניים מיוחדים.

47. הנה כי כן, כל אימת שלא היו שיקולי ביטחון קונקרטיים מכריעים, נסוגו המשיבים ולא העמידו את התזה שלהם לביקורת שיפוטית. רק באותם מקרים שבהם היה למשיבים, לכאורה, מידע ביטחוני פרטני ומבוסס, התעוררה שאלת הסמכות לגרש או לפגוע בתושבים המתגוררים בגדה שמענם הרשום בעזה - בג"צ 3159/05, בג"צ 10676/04 ובג"צ 6412/06.

48. בעתירה בבג"צ 3159/05 הוציא בית-המשפט צו על-תנאי, אולם בסופו של דבר נדחתה העתירה בהיותה לא-אקטואלית, משום שהמשיב הודיע שבכוונתו לעצור את העותר, כך שבכל מקרה לא היה מתאפשר לו להגיע לגדה המערבית בשלב זה.

החלק המשפטי

תעודת הזהות ומענו הרשום של העותר במרשם האוכלוסין

49. העלינו השערה, כי סירובם של המשיבים נובע מרישום המען שבמרשם האוכלוסין. מהו רישום זה? מה השלכותיו המשפטיות?

50. מרשם האוכלוסין, כשמו כן הוא, אינו אלא מרשם, שבו רשומים פרטים שונים של האוכלוסייה.

51. אחד הפרטים המנויים במרשם הוא המען, כלומר – כתובת המגורים. נהוג כי כאשר אזרח משנה את מענו, כמו גם, למשל, את מצבו המשפחתי, יודיע על כך לרשות האחראית על המרשם לצורך עדכנו.

52. בישראל מוטלת חובה להודיע רטרואקטיבית על כל שינוי שחל במרשם, והפרת חובה זו אינה מלווה, בפועל, בסנקציה כלשהי.

53. הרישום הוא לכל היותר ראיה לכאורה לנכונותו. אין הוא ראיה חלוטה. ניתן בקלות להוכיח כי מקום המגורים שונה מהמען הרשום. הרישום אינו יוצר מצב חדש. הוא משקף מצב קיים, וכדברי הנשיא ברק:

חזקה על רשויות המדינה שהן פועלות על פי החוק. במסגרת זו הן חייבות להיות מודעות לאופי המוגבל של הרישום במרשם (בג"צ 2901/97 נעמת נ' שר הפנים, תק-על 2002 (1) 634, 643).

54. תעודת הזהות תכליתה הינה תכלית זיהוי בלבד. "תעודת זיהוי – כשמה – אמורה אפוא לשמש מסמך-של-זיהוי, ותכליתה תכלית של זיהוי היא. מסקנה נדרשת מכאן היא – תכלית החוק – כי פרטים שיבואו בה ישרתו – בראש ובראשונה – את תכלית הזיהוי." (בג"צ 6539/03 ליאורה גולדמן נ' משרד הפנים ואח', פ"ד נט(3) 385, עמ' 390-391).

המצב המשפטי לפני הסכם הביניים בסוגיית שינוי המען הרשום

55. החוק בשטחים אינו שונה. על פי סעיף 13 לצו בדבר תעודות זהות ומרשם אוכלוסין (יהודה ושומרון) (מס' 297), התשכ"ט-1969, חובתו של תושב להודיע לרשות המוסמכת על שינוי המען היא חובה הקמה רק לאחר שינוי מקום המגורים, תוך 30 יום לאחר השינוי:

חל שינוי או תיקון באחד הפרטים המנויים בסעיף 11, חייב תושב שקיבל תעודת זהות להודיע על שינוי תוך 30 יום ללשכת מרשם האוכלוסין שבשטח סמכותה נמצא מקום מגוריו, כפי שייקבע על ידי הרשות המוסמכת. [ההדגשה לא במקור].

56. ודוק – מדובר בהודעה בלבד. מרגע שניתנה הודעה חובתה של הרשות לשנות את הרישום, ואין מדובר בסמכות רישום הדורשת הפעלת שיקול דעת.

המצב המשפטי לאחר הסכם הביניים והחלתו במשפט הצבאי הפנימי של השטחים

57. בעבר צריך היה למסור הודעה על שינוי המען למינהל האזרחי, אולם לאחר הקמת הרשות הפלסטינית והסכם הביניים, הועברה הסמכות לניהול המרשם לפלסטינים. אף שחלק מהסמכויות הקשורות למתן תושבות הותנו בהסכמה ישראלית מוקדמת, לא כך הדבר בנוגע לשינוי סעיף המען ועדכוננו. בעניין זה נקבע, כי הסמכות נתונה בלעדית לצד הפלסטיני וכי על הרשות הפלסטינית לעדכן את ישראל על השינויים, ותו לא:

The Palestinian side shall inform Israel of every change in its population registry. Including, *inter alia*, any change in the place of residence of any resident.

58. בהתאם לסעיף 4(א) למנשר בדבר יישום הסכם הביניים (מנשר מס' 7) (להלן: **מנשר 7**), העביר המשיב 2 את הסמכויות של מפקד כוחות צה"ל באזור ושל ראש המינהל האזרחי לידי המועצה הפלסטינית, וזאת כמפורט בהסכם הביניים ובכפוף להוראותיו. במלים אחרות, מנשר 7 החיל את הוראות הסכם הביניים, כולל ההוראה בדבר שינוי מען, לתוך המשפט הצבאי החל בשטחים.

מפקד כוחות צה"ל באזור וראש המנהל האזרחי יעבירו לידי המועצה ורשויותיה כוחות ותחומי אחריות המצויים בידיהם או בידי מי שהוסכמו על ידם או מונו מטעמם, לרבות כוחות חקיקה, שיפוט ומנהל, והכל כמפורט בהסכם הביניים ובכפוף להוראותיו (סעיף 4(א) למנשר בדבר יישום הסכם הביניים (מנשר מס' 7)).

העתק מנשר 7 מצורף ומסומן ע/28.

ראו בעניין החלת הוראות הסכם הביניים בדין הצבאי הפנימי בשטחים: בג"צ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה נ' ראש הממשלה, פ"ד נט(2) 481, 521; בג"צ 7957/04 מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל, תק-על 2005(3) 3333, 3344; בג"צ 2717/96 עלי נ' שר הביטחון, פ"ד נ(2) 848, 855.

59. מנשר 7 החיל את הוראות הסכם הביניים, כולל ההוראה בדבר ההודעה על שינוי מען, כחלק בלתי נפרד מהדין הצבאי הפנימי שחל בשטחים. מפקד כוחות הצבא באזור וראש המינהל האזרחי העבירו לרשות הפלסטינית את הסמכות לקבל הודעה על שינוי המען הרשום במרשם האוכלוסין ולעדכנו, ואין לצד הפלסטיני כל חובה לבקש את אישורו של הצד הישראלי לעניין עדכון מען; ישנה אך ורק חובת יידוע רטרואקטיבית על כך שהשינוי בוצע.

60. גם בתגובת המדינה במסגרת בג"ץ 4577/06, מודים המשיבים כי מרשם האוכלוסין הפלסטיני מנוהל בידי הרשות הפלסטינית, ולה הסמכות לעדכן המען הרשום של התושבים הפלסטינים, אך הם מסייגים את סמכות הרשות ביחס למקומות מצומצמים (כגון מרחב התפר).

מרשם האוכלוסין באזור מנוהל ע"י הרשות הפלסטינית ולא ע"י המינהל האזרחי כפי שנטען. שנית, ההגבלות המוטלות כיום על העתק מקום המגורים באזור הינן ביחס למקומות מצומצמים (כגון מרחב התפר) ומכל מקום הגבלות אלה אינן נוגעות למרחב העיר שכם. שלישית, עותק מרשם האוכלוסין המנוהל ע"י המינהל האזרחי ממשיד להתעדכן, כעניין שבשגרה, דרך הרשות הפלסטינית שמעבירה לידי המינהל האזרחי עדכונים שוטפים.

העתק מהעמודים הרלוונטיים מתגובת המשיב בבג"ץ 7577/06, האגודה לזכויות האזרח נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון, מיום 7.1.07, מצ"ב ומסומן ע/29.

61. והנה, המשיבים מכירים בסמכותה של הרשות הפלסטינית לעדכן את המען הרשום של תושביה הפלסטינים, ואף פועלים כלשונו של סעיף 28(10)(b) להסכם הביניים, אך מסייגים את הסמכות הזו ללא ציון מקור שיפוטי ממנו שואבים את סמכותם לסייג, לאזורים מסוימים בלבד בשטחים הכבושים.

טופס ההודעה על שינוי מען

62. על מנת שתושב פלסטיני יוכל לשנות את מענו הרשום במרשם האוכלוסין, עליו למלא טופס בערבית הנקרא "הודעת שינוי מען". במסגרת בג"צ 3519/05 מסר המשיב כי טופס זה משמש גם את הרשות ומועבר לידי ישראל בנוגע לשינוי מען מכתובת בעזה לכתובת בגדה.

העתק מטופס ההודעה על שינוי מען במרשם האוכלוסין של המינהל האזרחי הפלסטיני, שהועבר למוקד ע"י פרקליטות המדינה, מצורף ומסומן ע/30.

63. המעיין בטופס "הודעת שינוי מען", הכתוב בשפה הערבית, אותו ממלא התושב הפלסטיני, יכול לראות בבירור כי יש למלא בטופס את המען הרשום הקודם של התושב, וכן כתובת מפורטת חדשה, המקום אליו עבר התושב לגור.

64. לו היה מדובר בבקשה לשינוי מקום המגורים ולא בהודעה בדיעבד על השינוי, לא ניתן היה לציין מען מפורט, ונחוץ היה להותיר מקום להנמקת הבקשה.

65. גם מדברים אלו ניתן ללמוד כי המעבר בפועל מהגדה לעזה ולהיפך קודם למתן ההודעה על שינוי המען.

66. הטופס להודעה על שינוי מען בו משתמש הצד הפלסטיני, דומה לטופס הודעה על שינוי מען שנמצא במשרד הפנים הישראלי, בו נדרש האזרח הישראלי לרשום את מענו הקודם ומענו החדש, במסגרת הודעה רטרואקטיבית.

העתק מטופס ההודעה על שינוי מען של משרד הפנים הישראלי מצורף ומסומן ע/31.

מחדלו של הצד הישראלי להכיר בהודעות על שינוי מען במרשם האוכלוסין הפלסטיני

67. בעקבות מנשר מס' 7 שהוציא המשיב 2, העביר המשיב 2 סמכויות בתחום מרשם האוכלוסין לרשות הפלסטינית. הפלסטינים החלו לקבל הודעות על שינוי מען ועדכנו את המען הרשום של תושבי הרשות ש"עברו דירה". בין היתר, גם לתושבי עזה שעברו לגדה המערבית.

68. העברת הסמכות יצרה קשיים חדשים בשטח. כך, למשל, במקרה שישראל לא עדכנה את המרשם שהיא ניהלה במקביל, נוצר מצב בו אדם נמצא בגדה וברשותו ספח מעודכן, אך כשהוא מגיע למחסום צבאי, המסוף מצביע על מקום מגורים אחר מהכתוב בתעודה. מצב כזה היה מחשיד את אותו אדם בזיוף התעודה שבידיו והוא עלול היה להיות מעוכב ואף להיעצר.

69. יצא אם כן, כי אף שישראל ויתרה על הסמכות לשינוי המען במרשם האוכלוסין, היא המשיכה, תוך ניצול שליטתה הצבאית בשטח, לשלוט במרשם ואילצה את הרשות הפלסטינית להימנע מעדכון המרשם (במקרים מסוימים) ללא אישור ישראלי מראש.

70. ודוק – העובדה שישראל לא הכירה ברישום לא נבעה מחשד כי הרישום אינו משקף את המציאות, אלא להיפך – היא נבעה מכך שישראל ידעה כי הרישום משקף את המציאות, וביקשה לשמר לעצמה את היכולת הצבאית להחזיר את הזמן לאחור בכוח הזרוע. מובן שמדיניות זו אינה חוקית.

71. בתחילת האינתיפאדה הפסיקה ישראל סופית לכבד את שינויי המרשם שערכה הרשות הפלסטינית, ככל שאלו נגעו לשינויי מען בין רצועת עזה לגדה המערבית. יחד עם זאת, העובדה שהמרשם לא עודכן, אין בה כדי לפגוע בזכויות המהותיות של התושבים, אשר המשיכו את חייהם כמקודם, וכך לגיטימי שיעשו על פי כל דין.

המעבר בפועל בין חלקי השטחים

72. עד כאן לעניין הרישום בדיעבד של שינוי מקום מגורים. ומכאן לעצם המעבר בין חלקי השטחים. כפי שנראה בהמשך, הזכות לחופש תנועה בתוך הטריטוריה לה משתייך אדם, היא זכות יסוד. השטחים הפלסטיניים (הגדה המערבית ורצועת עזה) הם, לצורך זה, יחידה טריטוריאלית אינטגרלית אחת. כך הם נתפסים במשפט הבינלאומי, כך הם מוצגים בהצהרות חוזרות ונשנות של מדינת ישראל, כך הם הוכרו בהסכמים שעוגנו במשפט הצבאי ובמשפט הישראלי, וכך גם נקבע בפסיקתו של בית-משפט נכבד זה.

אופיים של השטחים כיחידה אינטגרלית אחת נשען על מציאות מדינית, תרבותית, חברתית, לאומית, כלכלית והיסטורית. אולם מבחינה גיאוגרפית, שני חלקי השטחים מנותקים זה מזה ובינם רצועה צרה של טריטוריה ישראלית. הסדרי המעבר בין שני חלקי השטחים פתרו בעיה זו, באמצעות כללים המעניקים חופש תנועה בין שני חלקי השטחים,

תוך הקפדה על האינטרסים של ישראל בשמירת המעטפת של השטחים והאינטרסים שלה בשטחה הריבוני.

נעבור כעת להסדרים אלו, לאורם יש לראות את חייו של העותר בחלחול (למרות שמענו הרשום, הלא-עדכני, הוא בעזה), ושמהם גם נגזרים סמכותם ושיקול-דעתם של המשיבים בנוגע למתן היתרי כניסה לישראל לצורך המעבר בין חלקי השטחים.

הסדר המעבר הבטוח

73. בסעיף 2(1) לנספח הראשון בהסכם הביניים, בנוגע לסידורי ביטחון, התחייבה ישראל להימנע מלהעמיד מכשולים לגבי התנועה בין שני החלקים של השטחים הכבושים:

In order to maintain the territorial integrity of the West Bank and the Gaza Strip as a single territorial unit, and to promote their economic growth and the demographic and geographical links between them, both sides shall implement the provisions of this Annex, while respecting and preserving without obstacles, normal and smooth movement of people, vehicles and goods within the West Bank and between the West Bank and the Gaza Strip.

74. בסעיף 10 באותו נספח נקבעו כללים של **הסדר המעבר הבטוח**. הסדר זה נועד להסדיר את התנועה של פלסטינים בין שני החלקים ולהתגבר על החשש של ישראל מכניסה בלתי מבוקרת לשטחה הריבוני.

75. לאור זאת נקבעו שלושה מסלולי נסיעה בין רצועת עזה לגדה המערבית, שהתנועה בהם תותר במשך שעות האור של היממה. ככלל, התנועה היא באופן עצמאי, ועל הנוסע להגיע למקטע הגיאוגרפי האחר של השטחים בתוך זמן מוגבל. השימוש במעבר הבטוח נעשה באמצעות "כרטיס מעבר בטוח".

76. מי שהם מנועי כניסה לישראל יכולים לעשות שימוש במעבר הבטוח באמצעות שאטלים, מאובטחים בידי משטרת ישראל, שמופעלים פעמיים בשבוע.

77. סעיף קטן 2(b) קובע, כי היתרי כניסה לישראל יכולים לשמש את תושב השטחים במקום כרטיס מעבר בטוח.

78. הגיונם של ההסדרים עולה מתוכם: מטרתם להבטיח חופש תנועה בין החלקים, ללא מעורבות ישראלית, ותוך נקיטת אמצעים למזעור הסיכון הביטחוני של ישראל מעצם המעבר בתוך ישראל.

79. הסדר המעבר הבטוח קובע מגבלות על מסלול התנועה בין רצועת עזה לגדה המערבית, על משך הנסיעה במסלול הנ"ל ועל אופן הנסיעה במסלול.

80. ההסדר אינו קובע מגבלה כלשהי על משך השהייה של תושב פלסטיני באיזה חלק מחלקי השטחים הכבושים לאחר השלמת המעבר דרך ישראל.

81. **ההסדר אינו מחייב את מי שעבר מהרצועה לגדה (או להיפך) לשוב בתוך זמן נתון. ההסדר אינו כולל מנגנון שיאפשר הגבלה כזו על משך השהייה.** ההסדר אינו כולל מגבלה בנוגע למטרת הנסיעה, ואינו מחייב את הנוסע להצהיר על מטרת נסיעתו.

82. ביום 5.10.99 נחתם **פרוטוקול המעבר הבטוח**, אשר יישם את הכללים שנקבעו בהסכם הביניים, ובמיוחד את הפעלת השאטלים, דבר שאיפשר את השימוש במעבר הבטוח גם למנועי כניסה לישראל.

העתק פרוטוקול המעבר הבטוח מיום 5.10.99 מצורף ומסומן **ע/32**.

83. עם פרוץ האינתיפאדה השנייה הקפידה ישראל באופן חלקי את המעבר הבטוח: חדלה הנפקת כרטיסי המעבר הבטוח והשאטלים המאובטחים בוטלו. התנועה חזרה להיות מבוססת על היתרי כניסה לישראל – במעמד של אלו לא חל שינוי, דינם כדין כרטיס מעבר בטוח, והם מזכים את המחזיק בהם באפשרות לשהות בחלק האחר של השטחים ללא הגבלת זמן. בנוסף, מעולם לא הוצא צו המורה למי שעבר קודם לכן במעבר הבטוח לחזור למקום מגוריו הקודם. אדרבא, היו מי שעברו בין שתי הגזרות של השטחים (בין בכרטיס מעבר בטוח ובין בהיתר כניסה לישראל) ומצאו עצמם "תקועים" תקופות ארוכות ללא יכולת חזרה בשל הטלתו של סגר.

84. גם לאחר שהוקפא המעבר הבטוח, מעולם לא הוציא המשיב "היתר שהייה בגדה המערבית" למי שהוא תושב השטחים.

85. תושבי השטחים שביקשו להגיע מחלק אחד של השטחים למשנהו, עשו זאת באמצעות "היתר כניסה לישראל", וההגבלה היתה אך ורק על השהייה בישראל. חזרתם לשטח האחר נעשתה באמצעות היתר כניסה חדש לישראל או באמצעות אותו היתר, אם מדובר היה בהיתר שתוקפו יותר מיום אחד. היו מי שעשו שימוש בהיתרים אלו לצורך כניסה זמנית לחלק האחר של השטחים והיו שהעבירו את מקום מגוריהם מחלק אחד למשנהו.

זכותו של העותר לחופש תנועה ולאוטונומיה של רצונו האישי

86. הזכות לחופש תנועה ולשינוי מקום מגורים, הינם מההיבטים המרכזיים של כבוד האדם.

87. העותרים יטענו, כי לתושבי השטחים עומדת הזכות לשנות את מקום מגוריהם כראות עיניהם בתוך השטחים, לרבות בין רצועת עזה לגדה המערבית, המהוות יחידה טריטוריאלית אחת. זוהי זכותם המהותית והיסודית.

ראו לעניין הכרת מדינת ישראל ברצועת עזה והגדה כיחידה טריטוריאלית אחת:
 סעי' 5 ל"הצהרת העקרונות", מיום 13.9.93, החתומה על ידי ישראל ואש"ף;
 סעי' 23(6) להסכם עזה יריחו, "הסכם קהיר" שנחתם על ידי ישראל ביום 4.5.94;
 סעי' 11(1) להסכם הביניים שנחתם על ידי ישראל בבית הלבן ביום 28.9.95;
 סעי' 2(2) לנספח הראשון בהסכם הביניים, סידורי ביטחון;
 המנשר בדבר יישום הסכם הביניים (מנשר מס' 7);
 בג"צ 7015/05 עג'ורי נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, תק-על 2002(3), 1021.

88. הזכות לחופש התנועה הוא הביטוי המרכזי לאוטונומיה של האדם, לבחירתו החופשית ולמימוש יכולותיו וזכויותיו. (ראו: בג"צ 6358/05 ואנונו נ' אלוף פיקוד העורף, תק-על 2006(1) 320, פסקה 10).

89. הזכות לחופש התנועה היא המנוע שמניע את מארג זכויותיו של האדם. המנוע שמאפשר לאדם לממש את האוטונומיה שלו, את בחירותיו. כאשר מגבילים את חופש התנועה נפגע אותו "מנוע" וכתוצאה מכך חלק מהאפשרויות והזכויות של אדם חדלות מלהתקיים. כבודו כאדם נפגע. מכאן החשיבות הרבה שמייחסים לזכות לחופש התנועה.

90. כאשר מגבילים אדם מלנוע דרך קבע לשטחים אינטגרליים נרחבים בתוך שטח המדינה או הישות בה הוא מתגורר, פוגעים בחייו החברתיים, פוגעים בחייו התרבותיים ובזכויות האדם שלו, פוגעים בחופש הבחירה שלו. אותו אדם מוגבל בשאלות המהותיות ביותר של חייו: היכן יתגורר, עם מי יחלוק את חייו, היכן ילמדו ילדיו, איפה יקבל טיפול רפואי, מי יהיו חבריו, היכן יעבוד, במה יעסוק והיכן יתפלל.

91. לא בכדי נחשבת הזכות לחופש התנועה זכות אדם, הנמנית עם הנורמות של המשפט הבינלאומי המנהגי:

חופש התנועה מוכר כזכות יסוד גם במשפט הבינלאומי.
 חופש התנועה הפנים-מדינתית מעוגן בשורה ארוכה של
 אמנות והכרזות בינלאומיות בדבר זכויות אדם... נראה
 כי הוא מעוגן גם במשפט הבינלאומי המנהגי (בג"צ
 1890/03 עיריית בית לחם ו-21 אח' נ' מדינת ישראל, תק-
 על 2005(1) 1114, פסקה 15).

ראו עוד:

בג"צ 3914/92 לב נ' בית הדין הרבני האיזורי, תק-על 94(1) 1139, 1147.

92. הזכות לחופש התנועה מעוגנת גם בדין ההומניטארי הבינלאומי. אמנת ג'נבה הרביעית מקבעת את חופש התנועה כזכות יסוד של מוגנים, בין בשטח כבוש ובין בשטח מדינת אויב. סעיף 27 לאמנה קובע כי מוגנים יהיו זכאים בכל הנסיבות ליחס של דרך ארץ לכבודם.

93. חשוב לציין גם את סעיפים 41-43 (החלים בשטח מדינה המעורבת בקונפליקט) ו-78 (החל באזור כבוש). סעיפים אלו עוסקים בהגבלת חירות, על ידי מעצר או תיחום מקום המגורים. האמצעים הם דווקניים והשימוש בהם הוא דווקני. בא ללמדך, כי חופש התנועה של המוגנים

בכל שאר הנסיבות היה חשוב מאוד למדינות החברות. רק במקום בו יש, ככלל, חובה לכבד את חופש התנועה, יש צורך לקבוע כללים מפורשים ודווקניים להגבלתו (ראו: בג"צ 7015/02 עגורני נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, תק-על 2002(3), 1021, עמ' 1027).

94. משפט זכויות האדם הבינלאומי אף הוא מקור מחייב המעגן את חופש התנועה כזכות אדם בסיסית. כך קובע סעיף 12(א) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות, אשר ישראל חתמה עליה ואשררה אותה:

אדם הנמצא כחוק בתוך שטחה של מדינה זכותו, בתוך שטח זה, לנוע ולבחור את מקום מגוריו באורח חופשי.

95. סעיף 12 הנ"ל הוא מקור מחייב. כמקור לפרשנות ר' גם סעיף 13 להכרזה האוניברסאלית על זכויות האדם וסעיף 2 לפרוטוקול הרביעי מ-1963 לאמנה האירופית בדבר זכויות אדם.

96. יודגש, כי רוב חייו של העותר הוא התגורר בחלחול, שם גדל, למד ועבד. העותר היה בן 14 בלבד עת הטילה ישראל הקפאה על כל הנושא של עדכון ההודעות על שינוי המען. ואין זה מתקבל על הדעת כי העותר ייפול בין הכיסאות, וחייו ייחרבו בשל דברים שאין לו יד ורגל בהם. חובתם של המשיבים לפעול על מנת שזכויותיו יישמרו, ועל מנת שיוכל לחיות ולהתפרנס בכבוד, שיגור בביתו, בין בני משפחתו, בעיר חלחול.

עתירה זו נתמכת בתצהיר שנחתם בפני עו"ד ברצועת עזה ונשלח לח"מ בפקס, בתיאום טלפוני. בית המשפט הנכבד מתבקש לקבל תצהיר זה, ואת ייפוי הכוח שאף הם ניתנו בפקס, בהתחשב בקשיים האובייקטיביים בנוגע למפגש בין העותרים לבין באת כוחם.

לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובת המשיבים, להפכו לצו מוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט להשית על המשיבים את הוצאות העותרים ושכ"ט עו"ד.